

Manifestationen 20 november

Den 20 november höll Lärarförbundet och LR-Stockholm en demonstration utanför Stockholms stads- hus, eftersom den budget som skulle antas för 2020 innebär stora åtstramningar. Det här var naturligtvis inte första gången man protesterade mot förslagen, men det var sista gången innan beslut, ett beslut stads- husmajoriteten tog. Så nu väntar ännu ett tufft år ute på skolorna med "effektiviseringar i verksamheten"...

Besparingsbudget 2020

Nyligen samverkade facken försla- get till verksamhetsplan och bud- get med utbildningsförvaltningen inför 2020, inför utbildningsnäm- dens sammanträde den 12 de- cember. LR-Stockholm, Lärarför- bundet och Skolledarförbundet uttryckte den 20 november på DN Åsikt i samband med stadens bud- getbeslut att de åtstramningar som kommunfullmäktige tilldelat utbildningsnämnden kommer att få stora negativa konsekvenser för skolornas ekonomi, och därmed för lärarna och undervisningen.

Under 2020 hamnar gymnasierna i strykklass men även grundsko- lorna drabbas av stora sparkrav. Den genomsnittliga program- pengon på gymnasiet sänks med 1,4% ner till 71% och därtill ska skolorna betala 1% i höjda personalförsäkringskostnader (pf) och har förstås andra kostnads- ökning. Grundskolorna får ut 72% av den skolschablon per elev som fullmäktige höjt med 2,7% vilket på grund av höjda skol- lokalkostnader är en sänkning från 2019 års dryga 73%. Därtill

kommer höjda pf-kostnader och andra fördyringar. Den centrala förvaltningen ska spara 100 miljoner vilket innebär att ett femtiotal tjänster planeras bli neddragna.

Några av LR:s yrkanden:

- skolor som fått ökade kostnader på grund av försenade datorleve- ranser ska kompenseras. Avslogs.

- riktvärden för elevers tillgång till behöriga studie- och yrkesvägle-

Fortsättning på sidan 2

Det krävs ett nytt lönesystem

Bild: Robert Nyberg

än sina tidigare praktikhandlare, på samma arbetsplats.

Det är en ohållbar konsekvens av ett havererat lönesystem utan förankring i reella värden. **Det som bör vara oerhört värdefullt i verksamheten, stabilitet, kontinuitet och yrkeserfarenhet värderas inte lönemässigt.** Äldre lärare missgynnas i lönerrevisionerna och andelen äldre och erfarna lärare med avsevärt lägre lön än sina yngre kollegor ökar kraftigt. Rapporten anger att de högst betalda högstadielärarna under perioden har förskjutits från gruppen 60-åringar till median 45 år. Förbundet konstaterar också att läraryrket är ett av få akademiska yrken med en negativ livslön, det vill säga hur lönsamt det är för en individ att satsa på en högre utbildning.

LR-Stockholm kan så här långt in i rapportläsningen konstatera att över tjugo års löneexperiment har inte fört med sig några mätbara förbättringar av effektiviteten i svensk skola. Eleverna har inte blivit bättre med individuella löner för lärarna, men betygsinflationen är istället tydlig. Tvärtom har både likvärdighet och kunskapsresultat försämrats i internationella mätningar, även om

Fortsättning nästa sida

Fortsättning från sid 1

dare, framför allt utifrån elevantal, tas fram. Avslogs.

- tillföra ytterligare medel till grund- och gymnasieskolorna. Avslogs.
- kraven på lärares dokumentation ska enbart ska utgå från i skollag, förordningar och Skolverkets stödmaterial. Avslogs.

Lärarnas Riksförbund har nyligen publicerat rapporten, "Lärare behöver ett lönesystem byggt på meriter", där förbundet utifrån ett kongressuppdrag utvärderar de individuella och differentierade löner som infördes i Sverige 1996. Den snabba övergången till ett helt individuellt lönesystem blev en del av det svenska skolexperimentet som idag tillsammans med bland annat friskolereformen skiljer oss från den övriga världens utbildningssystem. Beslutet togs på LR:s kongress 1992 och bevekelsegrunderna var dels att det dåvarande kommunala tariffsystemet gjorde att de erfarna lärarnas löneutveckling klingade av, dels att friskolornas etablering skulle skapa en alternativ arbetsmarknad med högre lärarlöner.

I rapporten visar Lärarnas Riksförbunds analys av medlemmar-
nas svar på den löneenkät som gick ut 2018 att de lärare som hade arbetat i 16 år eller längre i

genomsnitt fick en sämre löneutveckling under 2018 än de som arbetat kortare tid. Bäst löneutveckling hade de som arbetat 5 år eller mindre. Rapporten analyserar även alla kommunalt anställda lärares löner för åren 1994–2017. Den kommer i korthet fram till att löneutvecklingen har varit bäst för förskollärare och studie- och yrkesvägledare. Sämst löneutveckling har högstadie- och gymnasielärare. Det tidigare samband som fanns mellan erfarenhet och lön har minskat kraftig över tid. De statliga lönesatsningarna (karriärtjänstreformen och Lärarlöneliftet) har höjt lönenivåerna, men också bidragit till en lönestruktur som missgynnar äldre och mer erfarna lärare. Den utvecklingen har förstärkts av höjda ingångslöner för nya lärare till följd av lärarbristen. LR-Stockholm har noterat en del absurda situationer där nyexaminerade lärare anställts på sina praktikskola med högre lön

PISA 2018 indikerar en förbättring i de tre utvärderade kunskapsområdena. Dessutom är den generella löneutvecklingen för svenska lärare låg i jämförelse med andra OECD-länder. Lärarbristen har förvisso drivit upp lönenivåerna för nya lärare, men samtidigt har de yrkeserfarna missgynnats.

Läraryrket är komplex, lärares yrkesskicklighet är svår att bedöma och vansklig att lönesätta. I Stockholms stad upplevs de individuella lönerna ofta som tämligen godtyckligt satta utifrån tolkningsbara lönekriterier, i de bästa av skolor utifrån skolledningens insyn i lärarens arbete genom samtal och olika slags intryck i kombination med lektionsbesök. Många medlemmar uppger dock att de så gott som aldrig har lektionsbesök av lönesättande chef. Efter nästan tio år med tämligen många och komplexa lönekriterier för lärare inom utbildningsförvaltningen har nyligen en betydligt nedskalad modell överenskommit mellan lärar-

facken och arbetsgivaren. LR-Stockholm har aktivt bidragit till de nya förenklade lönekriterierna, men instämmer i arbetsgivarens kommentar vid presentationer nyligen för skolledare, att en bedömning alltid är subjektiv.

LR-Stockholm har under lång tid sett att lärarlönernas utveckling i mindre utsträckning förhåller sig till lönekriterierna, utan istället styrts av lärarbristen och de statliga satsningarna. Efter en inledande ökning av lönespridningen när karriärtjänsterna kom har över tid äldre yrkeserfarna lärare missgynnats i löneutveckling. I Stockholm finns samma negativa samband som i rapporten mellan yrkeserfarenhet och löneutveckling. Trots intentionerna i vårt kollektivavtal HÖK 18 med skrivningar om att se över lönestrukturer och den sedan tidigare avtal överenskomna Bilaga 5 om att lönemässigt uppmärksamma de äldre arbetstagarna så finns det ett klart negativt samband mellan år i yrket och löneutveckling. I lönerevisionen i staden för 2019 fick lärare yngre än 30 år en genomsnittlig löneökning på 2,65 % jämfört med 2,15 % för de som fyllt 60 år.

Hur vill vi ha det? LR-Stockholm har motionerat till LR:s kongress om att Lärarnas Riksförbund ska utarbeta ett förändrat lönesystem baserat på neutrala och mätbara kriterier som utbildning, akademisk fördjupning och erfarenhet inför skrivningen av nästa centrala avtal.

I förbundsstyrelsen inriktningsdokument om lön inför kongressen står: "Höga ingångslöner är i alla avseenden något positivt, men när marknadskrafterna parallellt med höga ingångslöner inte lyckats premiera erfarenhet och lång tjänstgöring hos arbetsgivaren har lönestrukturen för lärare snabbt förändrats. /.../ Det måste vara tydligt hur erfarenhet, förtjänst och meritering lönar sig. Dessa krav kan ett framtida professionsprogram möta om det är rätt utformat." I rapporten "Lärare behöver ett lönesystem byggt på meriter" stöder Lärarnas Riksförbund det förslag om ett statligt reglerat professionsprogram för lärare, med tydliga steg utifrån erfarenhet och fördjupad kompetens, som tagits fram av regeringens utredare Björn Åstrand. De olika stegen i professionsprogrammet ska även ha tydlig en koppling till löneutveckling när läraren kvalificerat sig för ett högre steg.

NP !

När ni läser det här har årets muntliga nationella prov redan varit. Ni har kunnat gå till era prov, som ni fått ut i god tid och dessutom haft tid att lyssna igenom, trygga med att vikarie är ordnad och att salarna inte är dubbelbokade eftersom ni redan vid terminens första SVG slog fast vilka rutiner som skulle gälla och vem som hade ansvar för vad. **Det hände på en skola nära er.**

Eller... fick ni leta efter proven för att den biträdande rektor som

beställt dem hade glömt se till att de delades ut och inte heller meddelat var de var? Innehöll det kuvert med instruktioner och texter ni fått utdelade och som ni tog mer er hem för att lyssna till i lugn och ro, fel USB? Fick ni, när ni frågade ansvarige biträdande rektor om hur det skulle organiseras med klassundervisning och vikarier, besked om att inga vikarier skulle hyras in, men ni kunde väl lösa det i arbetslaget, då och då? Klämma

in ett par prov på lunchen kanske? Blev ni, när ni vägrade vikariera på er lunch, kallade illojala av er arbetsledare? **Det hände på en annan skola nära er.**

Om ni känner igen er bättre i stycke två än i stycke ett: begär att organiseringen av NP tas upp på nästa SVG. Meddela ert ombud vad som inte fungerade nu, ju konkretare dess bättre. För en sak är säker, NP will be back...

Redan i februari...

Illojal arbetsmiljö

Alla som arbetar i skolan vet att arbetsbelastningen är ett problem. Hösten 2012 anmälde LR-Stockholm hela utbildningsförvaltningen till Arbetsmiljöverket om behov av arbetsmiljöåtgärd vilket resulterade i ett föreläggande. Arbetsmiljöverket sade 2015 OK till utbildningsförvaltningens centrala arbetsmiljöåtgärder, men LR-Stockholm kan konstatera att alltför lite har hänt ute i verksamheten. Stundtals har goda beslut på central nivå tillåtits att urvattnas genom skolledningsbeslut på enskilda skolor. Där tar LR-Stockholm många strider.

Lärare och övrig personal på skolorna har alltså så det räcker av arbetsmiljöproblem. För lärare är oerhört viktigt att slå vakt om det som vunnits för att kunna fokusera på undervisningen. Men på sina håll underminerar somliga arbetsmiljön för kollegorna genom att godta dåliga rutiner. I ett aktuellt fall kom ett samtal från en lärare till LR-Stockholm. Hen är erfaren som lärare men ny på sin skola. Där förväntades man, utan ersättning, gå in och ta över fritidspersonalens uppgifter ett par timmar i veckan. Att det innebar att läraren fick mindre tid

[Bild: Josephine Smith Digging a grave](#)

för egna arbetsuppgifter var oviktigt. Det här trista striden är det inte ovanligt att framför allt lågstadielärare får ta. Riktigt beklämmande är dock att när den nya läraren ifrågasätter detta och hävdar lärarprofessionen får hen ett drev från kollegorna över sig, ett drev som menar att "det här är kulturen på skolan, kom inte och bråka".

"Kulturen" är alltså att andra lärare inte förstår att de gräver sin egen grav genom att, utan att protestera, jobba dubbelt, och det gratis. De utför först fritidshemssysslor och utför sedan det de borde gjort för sin undervisning under den tiden på sin egen fritid. Inte förtroendetiden. Fritiden. Det innebär, för att vara obehagligt frank, att drabbade kollegor riskerar alltför hög arbetsbelastning med risk för utbrändhet. Detta är självklart en ledningsfråga.

Kalendarium

Om inte annat anges sker möten och utbildningar på Högbergsgatan 20, kl. 18.00. Vi skickar ut inbjudningar till den e-postadress som du har angett i LR:s medlemsregister på *Min sida*.

Föranmälan krävs alltid, anmälningsformulär går ut med mejl. Har du av någon anledning inte fått det, mejla stockholm@lr.se

Bänkplassen önskar sina läsare god jul!

Kontakt med LR-Stockholm

Telefontider: måndag-onsdag, fredag: 9.00–12.00 samt 13.00–16.00. Torsdag 9.00–12.00.

Telefon: 08 508 42 300

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

BÄNKPRESSEN

Tidning för LR:s distriktsförening i Stockholms stad, ISSN 1403-1159
Ansvarig utgivare: Ragnar Sjölander.

Redaktion: Marcus Carlstedt, Johan Enbuske, Anne-Marie Gustafsson, Monica Hansson, Lars Santelius, Peter Klintebäck, Ragnar Sjölander.

Adress: LR-Stockholm Högbergsgatan 20, 116 20 Stockholm

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm
Presslagt 12 december 2019

Nominera till val i LR-Stockholm 2020

Den 12 mars 2020 håller LR-Stockholm årsmöte. Innan dess ska nomineringar till de olika valen ske.

Nomineringar ska vara valberedningen tillhanda senast söndagen den 5 februari. Såväl lokalavdelningar som enskilda medlemmar har rätt att nominera kandidater. Information har gått ut med medlemsmejl.

Nomineringsblankett finns på hemsidan: www.lr.se/stockholm (längst ner under **Dokument**).

Kapitel 50

Klockan var nästan fyra när Åsa Modigh steg in genom dörren till arbetsrummet som Samina Boudon, tyskläraren Manfred Thomas och Arne Örn, för tillfället Örns vikare Suha Svensson, delade. Åsa Modigh var ny för terminen. Samina Boudon skyllde på det när hon inte kom ihåg sin besökares namn även om det i sanningens namn var så att hon hade dålig koll på vem som var vem när det gällde låg- och mellanstadiet. För att inte tala om fritidspersonalen som verkade bytas ut varannan månad men där flertalet var skäggiga män i yngre medelåldern och mössan på inomhus. ”Det är väl du som är LR-ombud, Samina? Jag behöver hjälp.” Samina Boudon drog till sig block och penna. ”Tills Örn kommer tillbaka. Vad handlar det om?”

Medan Åsa Modigh berättade blev Samina Boudon allt häpnare. Det försiggick saker på den här skolan hon inte haft en aning om. Som att lågstadielärarna varje tisdag och torsdag hade hand om fritids ett par timmar. Visserligen inte samma lärare varje vecka, men varje lågstadielärare lade varje månad åtminstone fyra timmar på fritidsverksamheten, för att bereda möjlighet för fritidspersonalen att planera och fortbilda sig. Och nu hade Åsa Modigh ifrågasatt det. Fyra timmar var fyra timmar som hon behövde använda till läraruppgifter. ”Jag frågade faktiskt Bänkt om vi får övertid” sade hon, men han sade att vi lärare minsann har 45 timmars arbetsvecka, så någon övertid kunde det inte bli tal om.” Samina Boudon satte sig käpprak upp i stolen så hastigt att ryggstödet inte hängde med, utan kom efter och puffade till henne bakifrån. ”Det var det dummaste. Han ska ju vara chef, kan inte människan avtalet?” Åsa Modigh, som fått den reaktion hon hoppats på slappande av. ”Jag fick en massa skit från fritidsarna för att jag protesterade. Det hade jag räknat med, men ett par av kollegorna mejlade mig att jag var lat och illojal och att på den här skolan är kulturen av vi hjälper varandra. Jag var beredd att börja leta nytt jobb, men med din hjälp kanske det inte blir nödvändigt.”

Samina Boudons första impuls var att rusa ner till rektorsexpeditionen och gorma på vem som helst hon råkade få tag på men allra helst på Bänkt Sten som var ansvarig för lågstadiet och fritidsverksamheten. Sent omsider hade hon emellertid lärt sig behärska den reflex som alltid spritte till när hon stötte på dumhet och orättvisa. Gorma hade sin tid,

men först var det tid att tänka. ”Vi börjar så här”, sade hon. ”Jag mejlar Bänkt och begär att få ut det SVG-protokoll där de här rutiner-na bestämdes. Och jag kan sätta min basker på att det inte finns något. Då begär vi att det ska tas upp i SVG, det är ett nästa i vecka. Men...” Hon lutade sig tillbaka, plötsligt tveksam. Det var ju inte bara Åsa Modigh som jobbade där och ett par av de andra gillade tydligen systemet. De flesta på låg- och fritids hörde till andra fack. Men hon kunde ju inte gärna slå på trumman och hävda att LR:s medlemmar tyckte si eller så om de i själva verket tyckte något annat. Hon skulle bli tvungen att kalla till ett medlemsmöte. Samina Boudon gjorde en sur grimas. Fanken också. Medlemsmöten var ok i teorin, men i praktiken brukade det betyda att man stannade kvar på skolan alldeles för länge för en uppslutningen var högst två-tre personer. Detta skulle visserligen bli det första medlemsmöte hon själv kallade in, men hon brukade vara en av de där två-tre när Örn försökt få ihop det. Nå, det var som det var.

Åsa Modigh kilade iväg, glad åt att ha fått en bundsförvant och Samina Boudon gick iväg till sin sju-a och fysiken. De höll på med elektricitet just nu. Det var rätt kul, kanske mest för att eleverna någorlunda förstod vad som pågick. Det mesta i fysikämnet var annars rätt abstrakt. Förra gången hon haft en sju-a i det här momentet hade en vetgirig elev testat vad som hände om man klippte av sladden som hängde från taket. Hela korridoren hade släckts och grabben hade fått en smärre chock. Lektionen efteråt hade hon pausat elektriciteten och stuckit emellan med en anatomilektion om vad som händer i kroppen efter en överdos av el. Hon log skadeglatt vid minnet av grabbens min då han förstått att han avsiktligt låtit sig grillas inifrån som en suicidal kyckling. Den klassen hade verkligen respektera säkerhetsföreskrifterna efter det

Nästa morgon vaknade Samina Boudon halv fem och kunde inte somna om. Hon vände och vred på sig i sängen, förbannad över att inte kunna sova och ännu mer förbannad över orsaken. Idiotin i det Åsa Modigh berättat, att kollegor pratade skit om den som försökte få till en uthärdlig arbetsmiljö. Tio över fem gav hon upp och tände lampan. Hon kunde lika gärna utnyttja tiden som att bara rotera under täcket. Minneslista, skrev hon på närmaste papper hon fick tag på. Det råkade vara en bit vitgrå tidningsyta bredvid gårda-

gens olösta sudoku. Hon hade somnat mitt i.

För det första: Bänkt Sten tycktes tro att han fick göra som han ville med lärarnas förtroendetid. För det andra, om lärarna vickade på fritids fyra timmar i månaden, vad var det då de inte hann med att göra? Hon sög på penan. Det visste hon inte, måste kolla med Åsa. Motvilligt skrev hon till ”och de andra... Tänk om de inte hade något bättre för sig? Nej, det var omöjligt. Fyra timmar var en oas av tid i läraröknen. Nummer tre, prata med Tsemberbe. De kanske kunde jobba ihop. Fast antagligen var det var hans medlemmar som drev på den här yrkesöverskridande gröten och han skulle inte vilja gå på tvärs med dem. Men när det gällde Bänkts ideer om de 45 timmarna måste Tsembis ändå vara på hennes sida. Fjärde uppgiften handlade om hur att hantera typerna som hade mage att anklaga Åsa Modigh för att vara lat. Det skulle inte hjälpa att gorma på dem heller. Det skulle kännas bättre, men snarast vara kontraproduktivt. Samina Boudon suckade, tungt som november. Det fanns för lite plats för gormande helt enkelt. Och det var en av de saker hon var riktigt bra på. Ibland hade hon tyckt att Arne Örn verkade väl timid men nu när det var hennes uppdrag att försöka få en förändring till stånd var hon tvungen att inse att det fanns få situationer där skrikande åstadkom något till det bättre.

Fackmötet blev ovanligt välbesökt, 12 av skolans 27 LR-medlemmar slöt upp. Men så hade hon också agnat ämnesraden till kallelsen väl. ”Illojala kollegor saboterar arbetsmiljöavtalet”. Ingen av dem som värnade samarbetskulturen mer än arbetsmiljön visade sig på mötet vilket innebar att Samina Boudon sanningsenligt kunde säga till SVG att LR:s medlemmar ansåg att det är dålig arbetsledning att använda dyrbar lärartid till att låta lärare gå in som tillfälliga fritidsledare.

Samina Boudon hade legat i som en iller. Hon hade pratat med Örn, LR:s Viktoria Stäppsten, Armin Tsemberbe, jagat upp skolans specialpedagoger, läst allt Viktoria Stäppsten mejlat. Strukit under och läst om och sedan ringt Örn igen. Hon hade till och med bläddrat i sin gamla retorikbok från gymnasiet. Hennes barn hade tyckt hon var tråkig. Strömskolans tidigare tysklärare, numera pensionerade Jason Jones, som hon hade ett särboförhållande med hade kallat henne besatt. Men nu, på väg till SVG och sin första riktiga konfrontation som ombud kände Samina Boudon att hon var beredd.

”Som ni vet har vi problem med måluppfyllelsen i årskurs 9” började hon. Irriterande nog kände hon händerna darra lite. Så hon tog

sats och inte ens rektor Birgitta Engemyhr kunde avbryta. Från regeringens och skolminister Anna Ekströms pm i september: *Lärarska ägna sin tid åt det som de är proffs på – att förbereda, genomföra och utveckla sin undervisning* - det vill säga indirekt viljan hos Sveriges högsta beslutande församling att lärare ska utföra det de är bäst på, nämligen undervisning, tog vägen över den rektorsinformation som förvaltningen nyss hållits där det tryckts på att man skulle fokusera på att öka lärarnas tid för det pedagogiska uppdraget, Viktoria Stäppsten hade turligt nog bevisat den träffen. Vidare till speciallärarnas skanning av läskunnigheten, fortsatte med högstadielärarnas analyser av elevernas brister i att kunna tillgodogöra sig stoff eftersom de hade för fattigt ordförråd och för låg läshastighet, mindes i sista stund att hon tänkt slänga in en retorisk benevolus, något de borde kunna vara överens om. Lärarna behövde snarare mer tid till planering och reflektion än tvärtom. Slutligen landade hon i avtalets bilaga M och de 1360 timmar arbetsgivaren har att förfoga över samt ett ifrågasättande av värdegrunden hos personal som baktalar kollegor och det eventuella behovet av handledning med externa betendevetare i berörda arbetslag.

När hon äntligen tystnade hade biträdande Bänkt Sten fått en gråblek nyans han inte haft från början. Biträdande Svan, som i hemlighet tyckte Sten var en slö typ, vilket tvingade honom själv att ansvara för mer än han ville, var rätt nöjd med att kollegan hamnat på halstret. Han tittade oskyldigt i taket för att inte riskera möte rektor Engemyhrs blick och kanske tvingas ha en officiell åsikt. Rektor Birgitta Engemyhs själv iakttog avvaktande Samina Boudon bakom sina sköldpaddsbågade glasögon. Trummade tyst med fingertopparna mot bordskanten. ”Jag hör vad du säger”, sade hon. Samina Boudon öppnade munnen igen, jag hör vad du säger var inte ett besked hon tänkte nöja sig med. Rektor Engemyhr snoppade av henne. ”Vi i ledningsgruppen får diskutera detta. Vi återkommer. Nästa punkt på dagordningen.”

Samina Boudon kände sig både tom och beklämd efter mötet. Hon hade laddat så hårt, haft så bra argument och vad hade det gett? Hon kände sig helt misslyckad som ombud och ringde Örn för att beklaga sig. Han hade en helt annan analys. ”Du känner inte Engemyhrskan, Samina. Hon ville knappast börja läxa upp sin egen biträdande inför facket. Jag tror du vann en seger, vänta bara.”

Du följer väl Såpan